

Comentariul romanului Maitreyi scris de Mircea Eliade - a doua parte

Lucidul Allan ajunge si el, prin Maitreyi, sa traiasca, in chip pasional, erosul, depasindu-si astfel egoismul si consecintele ce decurg din acesta (gelozia, de pilda). El imprumuta de la Maitreyi comportamentul, adica suma de manifestari in planul eresului, corrvortindu-se total la panteism (traire deplina identificarea cu exteriorul). Aceasta turnura in cornportamentul eroului are semnificatia unei initieri (initierea inseamna in viziunea lui Eliade, intratrea treptata intr-un rol strain, dobandirea unei alte scari a valorilor).

Manifestarile lui Maitreyi se exprima prin formula jocului. in cazul ei, prin joc se intelege o suma de gesturi alcatuind impreuna un ritual (de pilda ritualul privirii, prin care eroii cad in transa jocul mainilor, al picioarelor - atingerea piciorului in partea de sus simbolizeaza pentru ei, posesiunea totala). Faptul ca pasiunea se exprima ritualic confera iubirii un caracter grav, facand din ea un act fundamental al existentei. Ritualizata iubirea se spiritualizeaza capatand, asadar, accente metafizice. Prin joc, se depaseste carnalul, iubirea capatand attribute superioare.

Ceea ce este important pentru cei doi, este ca ei se daruiesc pana la contopire, ajungandu-se astfel la acel absolut ai iubirii evocand cititorului fericirea paradisiaca a cuplului originar. Iata cum Mircea Eliade transfera realitatea concreta in zona mirului, iata cum personajele sale devin personaje mitice. Ele inceteaza de a mai conta ca indivizi. Allan se initiaza si, mai apoi, se converteste. Iubirea il inalta pe individ, pentru ca erosul se exprima ritualic (ritualul e realitate esentializata).

Ideea romanului este ca, prin pasiune, Allan ajunge la un absolut al iubirii, sinonim cu un mod de cunoastere. Tip european, el isi cenzureaza trairile, analizandu-se permanent pe sine. in general, se indoieste ca e indragostit, acceptand mai degraba ideea ca e "vrajit". Vraja, un alt mod de a numi "farmecul" eminescian, este o stare de beatitudine, de uitare de sine, ceea ce echivaleaza cu trairea suprema Eroul refuza sa creada ca e indragostit, fiind atras mereu de "altceva". Acest "altceva" este sugestia irationalului iubirii ("...un nu stiu ce, si-un nu stiu cum"), adica sugestia "vrajei" careia i se abandoneaza.

Eliade este, aici, total anti-camilpetrescian, fiindca ceea ce conteaza in cazul eroilor romanului, nu este propria lor persoana ci fapta, trairea, pana la anulara propriei lor identitati. Naratiunea insasi are un sens mitic, intrucat faptele ce o compun sunt exemplare, cea ce inseamna ca au semnificatia arhetipului.